

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Május 27-dikán, 1825.

D é l i A m é r i k a.

A' Buenos-Ayresi Ujságok szerint Generális Olanéta következő két Proklamációt intézett Felső Peruban a' vezérlése alatt lévő Spanyol Királyi armáda-hoz, és a' Perui néphez:

I. — „A' Katonákhoz. Vitéz katonák! Az a' Spanyol armáda, a' mely Cuscónál tanyázott, Dec. 9-dikén Quinapatánál gyalázatosan letvé a' maga fegyvereit, 's a' még ennél is gyalázatosabb Capitulatio által a' Vezérek, Perunak a' Desaguaderóig terjedő minden tartományait feladák: ti ellenben jó katonák, azon határok mellett, mellyeket kardjaitok által szabtatok-ki magatok elcibe, ki fogtok állani a' síkra, 's a' ti vitézségek el fogja a' Spanyol armádán esett gyalázatot mosni. Egyenként mindnyájatok Perú oltalmazóji vagytok, erre nézve csak is ezen ditső nevezettel szollítalak benneteket! Midőn a' Liberálisok a' pusztító hadakozásnak minden rettentőségeivel 's az őket characterizáló dühösséggel és gyilkosság szomjúzással ezen tartományokra beütöttek, melly szép bizonyságait mutatátok ti a' vitézségnek és megrettenhetetlenségnek! Az a' fürgesség, mellyel az Oltár' és Thronus' ellenségeit üldöztétek, 's a' tölletek szenvedett rendkívül való inségek és a' ti gyors előnyomolástok, közönségesen bámultattak 's néktek halhatatlan ditsőséget szereztek. Azon győzedelmeskedéseknek hoszsú sorai, a' mellyek titeket örökre a' bámulás' tárgyaivá tettek, erőt és bátorságot fognak néktek még ezen

utolsó áldozat-tételre adni 's buzdítani fognak titeket, hogy inkább meghaljatok, mint sem magatokat gyalázatosan megadjátok. —

Perú oltalmazóji, kik mindnyájan eltökéltétek magatokat Királyotok' oltalmazására, hűségtenekké lehetnétek-e ezen véghatározású szempillantatban? Nem. En esmerem a' ti gondolkozástokat, a' ti igaz ügy eránt viseltető hajlandóságotokat, 's Perú hődsága eránt való tiszta szívből szármozó jó kívánságaitokat. Ti mind eddig minden inségeket és kedvetlen szenvedéseket megvetve eltürtetek, és hősi módon csatáztatok VII-dik Don Ferdinandusnak igaz ügye mellett; 's már most, borostyánnal megkoszoruztatva, 's midőn lépésenként vezérel benneteket a' győzelem előfelé, eltávoznátok-e gyáva módon a' csata' mezejéről? Ti valátok az első, kik a' határtalan hatalommal uralkodó Királyt proklamáltatok, 's a' következő világ, melly már előre is ajánlja néktek a' maga tiszteletét, azt fogja mondani felölletek: hogy ti, nevetek' dicsőségét homály nélkül megtartottátok! —

„Rettenetesek a' szenvedések, mellyeket kiállottak, de a' ti megrettenhetetlen characterek, a' melly minden akadályokat megvetve szemlél, fel van a' világ' szemei előtt, magasztaltatva. A' mi vitéz fegyveres társaink, kik a' 9-dik Decembri megverettetésből megmenekedtek, elszaladtak, sietni fognak magokat hozzánk csatolni, olly eltökéltséggel, hogy boszszut fognak a' rajtok esett gyalázatért állani. —

„Siessünk tehát a halhatatlanságra vezető pályafutás útján előfelé, s oltalmazzuk-meg a Király' elsőégi jusait. Elővéni ezen nagy célt, a háládatos Monárknak a maga alattvalóit, kiknek nagy lelki és vitéz hűsége, a Királyi birtokok ezen részének elveszését megakadályoztatta, ditső módon meg fogja jutalmazni. Halgassatok az igazság és betsület szavaira, s meglátjátok, hogy el fogjátok venni a vitézségnek tartozó jutalmat.

„Költ az Orurói fő hadi szálláson Jan. 4-dikén 1825-ben — „

„Aláírta: Olanéta Pedro Antonio.

II. — A Perui lakosokhoz. —

„A Perui északi armáda egy öszszecsűvés által, mellyet emez úgy nevezett Liberalisok (Canterac, Valdez'sa't.) főztek, az ő árulások miatt, elszélesztődött. Látván ezen Vezérek, hogy bűnös célzásokat, melly szerint Peruból egy független birodalmat iparkodtak csinálni s Generális La-Sernát meg akarták koronáztatni, el nem érhetik, úgy állották bosszujokat, hogy feláldozták azon hűséges seregeket, mellyek tizenegyzesztendőtt fogva védelmezték Királyokat. Mihellyest fő vezérjeket megsebesülve s fogságra esve lenni szemlélték, azonnal Capitulatióra léptek, s egy további kardvonás nélkül által adták az ellenségnek a Perui armadát, a Perui tartományokat egész a Desaguadéróig, Callao várát, és mindent, a mire csak őket a hűségesség reá vehette. Bajos dolog hitelt adni illy sok rossz cselekedetnek és gyengeségnek: de hiába, mert a valóság történetek beszélnék, s a bűn végre hajtattott. De hát vége-e már e miatt a Királyi ügynek Peruban? Nem. Perunak még betsületes oltalmazók, seregek, nagyon jó segítő kűtfejek engedelmeskednek. A szerentsétlenségek nem retenthetik-meg a nagy lelkeket. Siessünk szembe szállani a veszedelemmel, és miédek leszen a győzedelem. Egy Osztály

sergűnknek vezérlése Generális Tristán-ra bizattatott. Ő már 5 ezer emberekre nevelte a maga serginék számát, mellyel én a magam sergét öszsze csatolván, meg fogom a Királynak tartani Perut. —

„Abban az esetben is, ha talám valami módon Tristán is belé volna az Independensokkal kötött Capitulatióba foglaltatva, az alatta volt seregek mindazonáltal az ő Vezérjeknek árulását megtudván ezen esetben is fognának arramódot találni, hogy tölle eltávozván, mint betsületes katonák az alattam lévő seregehez gyülekezzenek, s engem a Királyom' jusainak oltalmazására kinyitott pályafutás útján kísérni fognak azon cél felé, hol a Spanyol Monarkhia' ellenségei seregeiket előttünk le fogják tenni. Az én seregeim letett eskűvéssekhez hűségesek, a hadi fenyték tartásban pontosak, vitézek, állhatatosok, s mindeneknek felette az Isteni gondviseléshez bizakodók lévén, a melly gondviselés a VII-dik Ferdinandus' Királyt, az ő igaz Hitjek' védelmezőjét soha el nem hagyta, egy szívvel lélekkel megindultak a táborozásnak újabb elkezésére. —

„Perui lakosok! az én ellenségeim már az ő rágalmazások által igazzá tettek engem a világ' szemci előtt. Ezen világlag az én cselekedeteimet, a mellyek soha el nem távoztak a kötelesség' ösvénye mellől, meg fogja ítélni.

„Sok esztendőktől fogva való tapasztalások megmutatták néktek a fejtelenségnek rettenetes következéseit: viseljétek tehát csendesen magatokat az alatt, míg a fegyveres seregek a ti bátorságtokért csatázni fognak; Ne féljétek a dolgok' kimenetelétől; mindenek szerentsésen fognak kiűtni. — „

„Olaneta Antonio Pedro.

Közelébb költ Ujságunkban írtuk vala, hogy az Independens Generális Suero

és Királyi Generális Olaneta Biztosnak Jan. 12-dikén Fegyvernyugvási Kötést készítettek volna 4 hónapokra. Most azt írják, hogy Olaneta ezen fegyver nyugvást ratifikálta is, de Generális Sucre vissza vetette.

Közelébbi Ujságunkban írtuk vala röviden, hogy Generális Bolívar azon egész armádát a' melly Ayakuchónál a' Királyi armádát megverte, mi módon jutalmaztatta meg. A' Buános-Ayresi Ujság e'képpen közli Bolívarnak ezen tárgyról kiadott Végzését: — „

„Bolívár Simon, Libertador, a' Kolumbiai Respublika' Elölülője, egyszerűm mind Perui Diktátori hatalommal felruházott Generális: — „Meggondolván 1). Hogy az összcsatolt Szabadító-armáda az Ayakuchói győzedelmeskedés által Perunak szabadságot nyert; 2) Hogy ezen győzelem legtöbbször a' Sucre Antonio José' alkalmasságának, virtusának, és vitéz bátorságának, valamint szintén ezen armáda' egyéb Generálisainak, Stábális és egyéb tisztjeinek és közembereinek tulajdoníthatatik, — 3) Hogy a' népnek és Országlószéknek kötelessége az, hogy ezen ditsősséggel koronázott armádának valamely fényes megkülönböztetési jegyet adjon — meghatároztam 's határozom, a' mi következők: 1)ször. Az Ayakuchói győzedelmes armádának neve ezen-túl Libertadores de-Perú legyen, a' melly felírást az ezen armádához tartozó Regementek a' magok' zászlójikon fogják hordozni; — 2) Ugyan ezen Regementek illy titulussal fognak bírni, Glorioso; — 's 3)szor a' katonák egyen-egyen ezen titulust: Hérosi grádusú érdemesek (Benemeritos en grado eroico); — 4) Az Ayakuchói csatázó mezőn egy Oszlop állíttassék fel a' győzedelmesek emlékeztetére, 's ennek Kupulájára az ezt na-

gyon megérdemlő Gen. Sucre mejj-képe tétetődjék-fel 's melleje azon Generálisoknak, Tiszteknek 's Regementeknek neveik véssessenek-bé, rendjék 's rangjok' következése szerént, a' kik velle együtt ezen ditsősség' mezején csatáztak; — 5) Azon különb-különb sergekéből, mellyek ezen mezőn csatáztak egy-egy ezen nevezetet bírja: Ayakuchó. A' Kolumbiai és Perui armádákhoz tartozó Generálisok és Stábtisztek közzül egy Junta neveztesse ki annak meghatározására, hogy mellyek legyenek azon Regementek, mellyeknek ezen megkülönböztetést kellessék adni. A' Junta' Elölülője Gen. Sucre legyen; — 6) Az Ayakuchói armádához tartozó Regementeknek haladék nélkül ki kell fizetni az ő hátra lévő zsoldjokat, 's ezen költség a' Státusnak minden költségei között az első legyen, ha mindjárt e'vegre új költsönözést kellene is tennie; — 7) Az ezen Ditsősséges armádához tartozó szemelvények mejjjeiken veres és fejer pántlikán függő emlékeztető pénzt hordozzanak, mellyen ezen szó olvastassék: Ayakuchó. A' Generálisoké brillánsokkal legyen kirakva; a' Stáb és egyéb tisztké arany, a' köz kötonaké ezüst; — 8) Az Ayakuchónál elesett katonáknak Szülőjök, Feleségeik és Gyermekük, holtok' napjáig vegyék azon fizetést, mellyet az ő elesett gyermekek életében vett; — 9) A' további hadi szolgálatra alkalmatlanná lett katonák hasonlóképpen megtartják eddig volt fizetéseket, 's e' mellett a' magok alkalmas völtökhöz képpest polgári hivatalokat is mások előtt kapjanak; — 10) A' fő vezér Generális Sucre Feldmarschallá nevezetik 's e' mellett illy nevezetet kap: Perui Libertador Generális; — 11) A' Perui Országlószék közbe fogja magát tenni a' Kolumbiai Országlószéknél, hogy ezen feltételeknek megadásában ez is egyezzek-meg azon Kolumbiai sergekre nézve, mellyek az Ayakuchói ve-

rkedésben jelen voltak; — 12) A' Hadi és Tengeri Ministerekre biztatták, hogy mindenik tegye-meg kötelességét ezen Végzésnek végrehajtására, a' mennyiben ötlet illeti. Ezen Végzés nyomtattassék-ki, közönségesen függesztessék-ki, s minden felé terjesztessék-el.

„Aláírta: Bolívar — s az ő Excelle ntiája' parantsolatjára: Heres Tamás.

Nagy Britannia és Buenos-Ayres következő barátsági, hajózási és kereskedési kötésre léptek egymással: — „

„Legyen tudtára mindeneknek, hogy minekutánna a' La-Plata vize mellyéki egyesült tartományok Don Manuel Jose Garcia't s a' Nagy Britanniai Királyi Felsőg Woodbine Parsh Urat a' végre kinevezték, hogy ezen két Státusok között barátsági hajózási és kereskedési kötetést készítsenek, ők ezt megkésztették, és eza' következöket foglalja magában: — „

„Mínthogy az ő Nagy Britanniai Felsőségének s ezen La-Plata vize egyesült Státusainak tartományaik között már sok esztendőktől fogva szélesen kiterjedő kereskedés áll fenn, úgy látszik, hogy ezen kereskedésnek bátorágára és sikeresítésére, s az ő Felsőge s az ezen Státusok között fenn álló barátságos állapotnak megerősítésére nézve tanátsos leszen ezen fennálló környülállásokat egy barátsági, hajózási és kereskedési Kötés által forma szerént megemerni és meghatározni. Illy célzással következő Biztosokat neveztek-ki az alkudozó részek, tudniillik ő Felsőge Nagy Britannia' Királya Woodbine Parsh urat, a' maga Buenos-Ayresi Fő Konsulját, az egyesült Státusok pedig Don Manuel Jose Garcia't, külső dolgokra ügyelő Ministert, s a't, kik egymástól a' meghatalmazó irásokat költsönösen által vévén következő cikkelyekben egyeztek-meg: — 1. Czik. Örökös barátság álljon-

fenn a' két nemzeteknek tartományaik között. — 2. Czik. Köztök éppen olly kereskedési szabadság álljon-fenn, mint akár melly más idegen alattvalóval. — 3. Czik. Nagy Britannia megengedi, hogy az egyesült Státusok' lakosai az ő Főg' minden Európai és a' 'Világ' egyéb részeiben lévő birtokaiban, az előbbeni cikkelyben meghatározott kereskedési szabadsággal, teljes kiterjedéssel és úgy élhessenek, mint ez akár mi más nemzetnek megengedtetik vagy ennekutánna meg fog engedtetni — 4. Czik. A' két nemzet béli kéz mív vagy termési szerzemények közzül semmi félére ne vettessék a' másiknak kikötő helyeiben nagyobb vám, mint a' más országokból való hasonló szerzeményre vettetik. Kiviteli vagy behozási tilalmat se rendelhessenek a' két Státusok egyik a' másika szerzeményeire, ha ugyan ezen tilalom más tartománybéli hasonló szerzeményre határozatva nintsen — 5. Cz. Egyik a' másika hajóatol, a' melly 120 tonnánál nagyobb, ne kívánhassanak semmi féle nevé nagyobb vámot, vagy valami egyéb helybéli adót, mint azon nemzeti hajók fizetnek, hol a' kikötőhely van — 6. Czik. Akár Nagy Britanniai akár La-Platai hajón vitessék-be a' portéka, az azért való vámfizetés egy forma legyen, minden tekintetben. A' kivitelért hasonlóképpen; — 7. Cz. Minden megtévedésnek elhárítása végett meghatározatik, hogy Nagy Britanniai hajóknak tartassanak mind azok, a' mellyek az ő Felsőge tartományaiában építették s mellyekben a' tulajdon, a' hajós emberek, s az illendő Registráltatás, a' Nagy Britanniai törvényekkel megegyező intézetek szerént lesznek. Hasonlóképpen La-Platai nemzeti hajóknak tartatnak mind azok, a' mellyek ezen egyesült tartományokban építettnek, illendőképpen registráltatnak, ezen tartományokból való lakosok tulajdonaik, s a' hajós embereknek egy harmad része a' Kapitánnyal együtt La-Platá-

La-Plátai nemzetből valók lesznek — 8. Cz. Minden Britannus Kereskedő, hajós Kommandáns 's egyéb Brit. alatt való, azal a' szabadsággal éljen a' La-Plátai tartományokban, mellyel az odavaló nemzeti lakosok élnek, hogy dolgait tetszése szerént rendelhesse-el, 's mindenre réa bízassa, a' küt a' maga dolgaiban Faktornak, Ágensnek, vagy Tolmátsnak tartani akar. A' vásárlóknak és eladóknak mindenkor telyes szabadságokban álljon, hogy az egyesült tartományokba bévivendő vagy onnét kihozandó portékáknak olly árrat határozzanak, a' milyent nékiek tetszik — 9. Cz. Minden környülállásokra nézve, mellyek a' hajórol való kirakodást a' portékáknak bátorságossátétetését, eladattását, elajándékoztatását, elcserejtetését, az igasságnak megkeresését 's a' t. illetik, a' két-egyező részhez tartozó alattvalók, egyik a' másikának földjén éppen azon jusokkal, elsőséggel, és szabadsággal élhessenek, mint ugyan ott a' legnagyobb pártfogással bíró nemzetbeliek élnek. Sommi féle nagyobb vámot és adót ne fizeszenek, mint azon Státus' alattvalóji, a' hol tartózkodni fognak; minden tengeri és szárazsi hadi szolgálattal, minden erőltett költsönadástól, katonai kiürödástól szabadok legyenek; és semmi esetben semmi fogás alatt ne kényszerítettessenek nagyobb adót fizetni, mint az otthoni lakosok; — 10. Mind két rész nevezhet és tarthat a' másiknál Konzulokat, de a' kik nem kezdhetik-el hivataljoknak folytatását addig, míg azon Országlószéltől, a' melyhez küldtetnek, illendően meghatalmaztatva nem lesznek, 's mindenik rész tehet kifogásokat bizonyos helyekre nézve, az eránt, hogy befogadjon-e óda Konzulokat; — 11. A' két Státusbéli lakosok' kereskedésének nagyobb bátorságára nézve meghatározatnak, hogy azon esetben, ha tudniillik a' barátságos kereskedési állapot valami módon meg találna zavarodni,

vagy a' két Státusok össze háborodnának, a' két Státusoltnak alattvalójik, a' kik a' másiknak földjén tartózkodnak, ott ezen esetben is megmaradhassanak, és kereskedéseket folytathassák, valameddig csak magokat csendesen viselik 's az Ország' törvényeit meg nem sértik. Az ő jovaik és tulajdonaik, akár magános személylyek' akár a' Státus' kezében legyenek, petsét alá nem tétetethetnek, kivévén azon esetet, ha az ország' lakosaival is ugyan a' történne; — 12. A' La-Pláta mellyéki tartományokban tartózkodó Anglus alattvalók a' magok Religiójokért semmi alkalmatlansággal nem illettethetnek, nem üldözöttetethetnek, hanem tellyes lelkiesmeret béli szabadságban éljenek, isteni szolgálatjaikat akár magános házaiknál, akár pedig tulajdon templomaikban és kápolnájokban tehessék, a' mellyeknek alkalmas helyeken lejendő építtetésére meghatalmaztatnak. Az is megengedtetik az Anglus alattvalóknak, hogy a' ki közzülök a' La-Plátai tartományokban meghal, a' maga felekezete' ezintermébe temetethessék, melynek építtetésére ők hasonlóképpen meghatalmaztatnak. Ellenben az Egyesült tartományok' lakosainak is telyes lelkiesmeretbéli szabadsággal való élés engedtetik minden Nagy Britanniai tartományokban, valamint szintén tellyes szabadsággal való magános ház és közönséges templombéli Istentisztelet, az ott uralkodó Türedelmi Systemával megegyezőleg; — 13. A' La-Plátai tartományokban tartózkodó Anglusok minden nemü tulajdonaik eránt olly rendelkezéseket tehetnek, a' milyen nekik jónak látszik vagy utolsó akaratjok által meg fogják határozni. Ha pedig megtörténne, hogy valamelly Britannus' alattvaló a' La-Plátai tartományokban meghalna, a' nélkül, hogy vagyonaírol Testamentumot hagyna hátra, ezen esetben a' Britannus Konzulnak, vagy ha ő jelen nem lenne az ő Helytartójának legyen hatalma

arra, hogy Kúrártort nevezzen-ki, hogy a meghaltnak vagyonaira gondot viseljen minden másoknak közbejövetele nélkül; — 14. Minthogy Nagy Britanniai Király ő Felsége azon kiráuja a hátszolgavásárnak oltöröltetését, erre nézve megígérék a La-Plátai egyesült Státusok, hogy ezen jöltévő munkának végrehajtásában Király ő Felségével egy kézre fognak dolgozni, és az egyesült tartományok minden lakosainak vagy minden alájok tartozóknak szorosán meg fogják a kereskedésnek ezen nemét tiltani.

„Költ Buenos-Ayresben Febr. 2-dikán 1825-ben. — Aláírták: — „

„Garcia M. J. és Parish Woodbine.

„Mi J. G. de-las-Heras, Buenos-Ayres tartományának Kormányozója és Fő Kapitánya, mostanában a Congresszusra összehgyülekezve lévő tartományoknak legfőbb Végrehajtó hatalmával felruházttván, az 1825-ben Januarius 25-dikán készült Fundamentomos törvénynek tartásával megegyezőlog a felhozott Kötést ezen Constitúziós Congresszusnak elejibe terjesztettük; s minekutánna mi ettől ezen Kötésnek ratifikálására s megerősítésére telyesen meghatalmaztattunk, megígérjük és elkötelezzük az egyesült tartományoknak nevében magunkat arra, hogy ezen Kötésnek minden feltételeit szentül és megsértődés nélkül megtartjuk és megtartatjuk. A melynek hitelesítésére ezen Ratifikálást tudalon nevünknek aláírása által megerősítettük, s Hadi és Tengeri Ministerünkkel is aláíratattuk, s végre Febr. 19-dikén a Buenos-Ayresi Nemzeti Petsétel is megpetsételtük. — „

„Juan-Gregorio-de-las-Heras.

„Francisco-de-la-Cruz.

Lengyel Ország.

Sándor Orosz Császár mint Lengyel Király, illy Beszéd által nyitotta-ki Fran-

tzia nyelven, Május 13-dikán Warschau-ban a Lengyel Diétát: — „

„Lengyel Királyság Képviseleji! Mídon négy esztendőknél előtte töltekek elváltam, Európában közönséges mozgásokat gerjesztettek vala azon kedvetlen történetek, a melylyek minden nemzeteknek boldogságát fenyegeték. —

„Időt akartam engedni az Ideáknak, hogy megerősödjének, s az indulatoknak, hogy csendesedjenek. Erre nézve a harmadik Diétátok elhalasztatott vala: de meg vagyok győződve a felől, hogy ezen elhaladásnak az a jó következése leszen, hogy munkáitokkal mostanra jól el készültetek; és én valóságos örömmel, s a jó indulatnak minden érzésével, melynek már illy sok bizonyosságait mutattam hozzátok, jelentem ismét meg köztetek. —

„Az utolsó Diétától fogva lefolyt időközben, kötelességeim s azon határozások eránt, a melylyeket néktek megjelentettem, hűséges maradván, mihelyest valamely megbomladozást kitsírázni szemlélték, annak hogy ki ne fejtődzhessék, azonnal el-lenc állottam. —

„Hogy munkámat megerősíttsem s állandóvá tegyem, hogy néktek az azzal való élést bátorságossá tegyem, az Ország Constitúziójához egy új Czikkelyt adtam (Ez, mint annak idejében mi is megemlítettük, az, hogy a Dietai tanátskozáson csak a Képviselelők lehessenek jelen) Ezen változtatás, a mely minden arra való alkalmatosságot meggátol, hogy a ti tanátskozástokhoz s választási munkáitokhoz valami idegen befolyás módot találhasson, annak a részvételnek bizonyosága, mellyel én a ti Intézetciteknek fenntartásán iparkodok. Nem vólt ennek semmi egyéb czélja, és én meggyőződve vagyok a felől, hogy a Lengyelek ezen cselekedetemet érdemesen meg fogják betsúlai. —

„Az én belső dolgokra ügyelő Ministerem le fogja előttetek rajzólni az Or-

szág' belső állapotját és az Administra-
tzióban négy esztendőök alatt tétett mun-
kákat. Ti örömmel fogjátok abból szem-
lélni, hogy mely serény lépéseket tett a'
Szorgalmatoskodás előfelé, 's meg fogjátok
esmerni, hogy ha a' közönséges boldogság
még eddig arra a' gráditra fel nem léphetett
is, a' melyre azt emelni az én kívánságaim
és az Országlószék törekednek, ennek okát
csak azon megdugulásban kell keresni,
mellyet a' mezei munka' szerzeménycivel
való kereskedés minden Országokban
szenvedett. —

„Egyéb tekintetekben nagy resultatumokat
hordhatunk-fel:

„A' nemzeti adosság közelget a' vég-
ső lefizettetéshez.

„Azon részét ezen adosságnak, a' melly
Austriát és Pruszsziát illeti, két Kötésnek
meghatározták.

„Nem soká egy új Finantziai törvény
által a' Státusnak minden bévételei és ki-
adásai meghatározattathatnak. —

„Nagyon veszedelmes Deficit fenye-
gette leg betsesebb jövőtöket. E' már el-
enyészett. A' bévételekből fennmaradandó
rész lelkiesmérelesen a' nemzeti adosság-
nak fizettetésére fog fordíttatni. —

„A' Lengyel és Pruszszia Országok
között való kereskedési állapotnak elren-
deltetésére a' Berlini Udvarral kezde-
tt alkudozások, azon nyilvánosságos szit-
vüsséggel 's egymást megelőzni iparkodó
hajlandósággal megegyezőleg, mellyek
az én Szövetségescimmal való szerentsés
állapotnak legbetsesebb talpköveit teszik,
legszerentsesebb következással koronázta-
tak-meg. Az a' Kötés, mellyet én éppen
mórt ráfiktáltam, igen könnyű utat nyit-
tott néktek a' külső kereskedésre, 's szer-
zeményeiteknek könnyű eladására. A' mi
az Orosz birodalommal való kereskedés-
tetet illeti, ez is naponként sikeresebb és
terjeszkedik. Azon könnyebbítettések, mel-
lyeken ezen belső kereskedés fundáltatik,

a' költsönös boldogságra nézve, melynek
ez előmenetelesítésére szolgál, 's azon új
összszetsatolódásra nézve, mellyet ez a' két
nemzetek között szerez, két tekintetben
hasznos. —

„Azon adosságok, mellyek a' ti ma-
gános vagyonaitekön fekszenek, különö-
sen magára vonta figyelmemet. Egy plá-
num fog előtekbe terjesztődni, azeránt,
hogy miként lehetne a' jóságok' birtokosai
között egy jó alapú Egyesületet felál-
litani. Ez hosszszas vizsgálódásoknak 's a'
ti Vajdaságaitokban találtató Tanátsosok
által nyilatkoztatott vélekedéseknek resul-
tátuma. —

„A' Religió, ez a' minden virtusok'
kútfoje, ez a' minden emberi intézetek-
nek elmellőzhetetlen alapja, polgári tör-
vényes könyvetek' egy részének megvisgál-
tatását látszik kívánni. Egy Biztosság,
melly a' ti tagjaitok közzül neveztetett-ki,
már dolgozott ezen tárgynak megvisgála-
sán. Az első könyvnek általa lett megvis-
gáltatása előtekbe fog terjesztetni. —

„Az én figyelmem mindenütt kérésni
fog benneteket a' ti foglalatosságaitok-
ban. Ti késznek fogtok engem' az általo-
tok jóvalltatandó jobbításoknak elfogadá-
sára: de más felől arra is, hogy eltökél-
lettséggel vissza vessek mindent, a' mit
boldogságtokkal ellenkezni látok. —

„Lengyel Ország' Képviseelői! Tanáts-
kozzatok minden befolyástól szabadon,
csendességben. Hazátok' jövőndő állapota
kezetekben van. Hordozzátok csak az
ő jóvát csak az ő valóságos hasznait szem-
meitek előtt; viseltesetek eránta minden
szolgálatokkal, a' mellyetek ő tölleték vár;
's legyetek segítségül nékem azon kíván-
ságaimnak telyesítésében, mellyekkel eránta
viseltetni soha meg nem szüntem.“

Nagy Britannia.

Az alsó házban Május' 6-dikán vég-
zödték-el az azon kérdés felett való vete-

)(*

kedések: Hogy fel kell-e a' Catholikusokat szabadítani. Hugh-Iglis nevű tag mind végig ellene szegezte magát az ő felszabadítatásoknak, így szollván: „Nem valóság az, hogy a' Catholikusok Egyháza a' maga lelki hajlandóságát megváltoztatta volna. De nem csak meg nem változtatta, hanem meg se' változtathatja. Fel lehet ennek megbizonyítására egyebek között a' Romai Egyház által megtiltatott könyvek' laistromát is hozni. Ilyenek Balto, Milton, Neuton, Grotius, Puffendorf, Fenelon, és Paskál; ilyen a' Biblia is, melynek olvasását hasonlóképpen megtiltotta a' Pápa. VII-dik Pius Pápa folytában tilalmazta Romában a' Protestánsoknak, hogy Isteniszteletjelnek tartására magoknak Kápolnát építtessenek, melly miatt egy hazájok-fija' szobájában szoktak volt az Isten' imádsára öszszegyülekezni. Ugyan ezen Pápa tagadta meg Bonapartétól mikor Francia Országban tartózkodott azt a' kívánságot, hogy engedne ő Szentsége minden Religiókra nézve egyenlő türeelmet.“

Brougham azzal rekesztette-be szavait, hogy, ha a' Catholikusok' Felszabadítása a' mostani Király' Országlása alatt végre nem hajtatik, ő előre minden abból eredendő rossz következésekből kimossa kezét.

Igy folyt ezen beszéd sokáig, míg végre által látták, hogy már valami több erősséget, se' a' Catholikusok' méntségére se' ellenére fel nem hozhatnak, végre ekkor meghatározatott, hogy rekeszszék-be a' vetélkedést 's botsássák voksolásra a' dolgot, a' melly megléven, az Emancipatio 248 voksok által 227 ellen, és így 21 többség által meghatározatott, — Igy tehát az alsó házban már most harmadik versben győzedelmeskedett a' Catholikusok' ügye. Hogyan fog most is kötni a' felső házban; azt senki se' tudhatja.

Az alsó házban Május' 10-dikén ment véghez a' Jovallatnak harmadikszori és utolsó felolvasatása,“

A' következett napon, 11-dikben, Deputatziót nevezett-ki az alsó ház 's által küldötte a' Jovallatot a' felső házhoz, a' hova 100 tagok kísérték-el ezen Deputatziót. Sir Newport volt a' Deputatzió Vezetője, a' ki illy szavakkal adta által a' Lord Cancelláriusnak a' Jovallatot: „Milordok! Az alsó ház megerőssíté azon Jovallatot, a' melly által a' Catholikusokat terhelő törvényeknek megmásoltatása tárgyaztatik. Az alsó ház engedelmességgel kéri Uraságtokat, hogy ezen Jovallatnak helybe hagyásán legyenek rajta.“

A' Fő Cancellárius által vette a' Jovallatot, Gróf Donnougmore azt a' jovallást tette, hogy azt ezen ülésben haladék nélkül olvassák-fel először, a' melly meg is esett, de ez még csak formálitásból történő felolvasás. Az után meghatározták, hogy Május' 17-dik napján vegyék kérdés és vitás alá: hogy fel kell-e olvasni másodszor? — Elukor kezdődnek-el a' felső háznak ezen kérdés felett lejendő legfontosabb vetekedések. Akkorra meghivattnak a' Lordok, hogy a' ki csak nem beteg, mind jelenjen-meg a' gyűlésben.

Elegyes Dolgok.

Indiai Sir Campbell Archibald, az ott eddig Napkeleti Indiában dícséretesen verekedett Anglus Generális, az onnét Londonba érkezett tudóritások szerént meghalt.

Déli Amerika. — Az a' Francia nem Anglus, Admirális, mint közelebb hibáson íródott, Rosamel, ki a' Csendes tengeren a' Francia kereskedés' védelmezésére tartózkodik, nem csak azért írt Bolívarhoz, hogy őtt lett megjelenésének ezen okáról jelentést tegyen, hanem mint későbbi levelek jelentik, a' Francia Ország' lószék' nevében olly kívánságot is terjesztett Bolívar' elejébe, hogy azon Francia kereskedő hajóért, melyet a' Kolumbiai Admirális Guise hajóji elfogtak, és a'

melynek kárvallását 9000 Piasterre teszik, adattassék vissza, vagy a kárvallás fordítottassék vissza. De egyéb eránt legkissebb ellenséges czélzással nem mentek oda a Franczia hajók.

B é c s.

Császár Ő Folsége méltoztatott a Cs. K. Közönséges Kamaránál lévő Udvari Tanácsos Altorjai Báró Apó Lázár Urat, továbbá Boadillai Marquis Ruspoli Camillo Herczogot, első rangbéli Spanyol Grandest, s Oberstlieutenant Marquis Sommariva Károly Urat, Cs. K. Kamarásokká kinevezni.

Magyar Ország.

A Posonyi Ujságok közlik Nyitrából, e hónap 18-dikán költ tudósítások után, hogy azon Vármegyében s az azzal szomszédos Trentsinben és Barsban is a múlt hónapnak kezdetétől fogva a folyónak közepéig olly sok égések történtek, hogy csak Nyitrában több mint 40 faluk és mező városok lettek vagy egészen vagy részint hamuvá. Nagában Nyitra városában is létszer történt csak hamar egymásután gyuladás. Trentsinben ugyan azon időszakasz alatt tizenöt helységek károsítottak meg égés által. Maróthon 16-dikban kellett volna a N. Bars Vármegyei Rendeknek a Gróf Keglewich Nep. János Úr Fő Ispányi székbe való installatzióját tartani, de éppen azon napon tűz támodván ott, a Vármegye házhoz közelébb találató házak mind elégték olly hirtelenséggel, hogy a nagy számmal összegyülekezett vendégek is megkárosítottak s a béiktatási pompának a következzett napra kellett által tétettetni. A gyuladás a pompának elkezdődése előtt csak kevéssel ütött ki. Ezen sok gyuladások részint gondatlanságnak következzesei részint és pedig nagyobbára gonoszsnak munkáji voltak, s a gonoszok közzül már néhányak el is fo-

gattattak, melyre nézve a N. Vármegye T. Rendjei Nádorispány Ő Cs. Fő Herczogségéhez folyamodtak kérelemmel, hogy engedjen Helybéli tüstént való ítéletmondási just (Jus Statariumot) a N. Vármegyének, s azt meg is nyerték.

(Végezte a Nagy-Váradi beiktatásnak.)

Nagy Méltóságú Gróf Zichy Ferencz Úr Ő Exc.jának Fő Ispánságába való beiktatásából érzett örömét, Nemes Bihar Vármegyének Nemessége az által kívánta kinyilatkoztatni, hogy az nap estve fényes mulatságot adott. A tánczra rendelt nagy palota számos égő gyertyákkal, és mestersegesen elrakott lámpásokkal volt kivilágosítva, úgy hogy a napnak világosságát ezek fellyül múlták. De nem csak a tánczó palota, hanem a gyönyörű kert is nevelte a napnak örömét, minthogy a Vendégek itt is a tündöklő lámpások között kellemetesen sétálhattak. Itt kiváltképpen a gyönyörűségesen felekesített nagy sátor, és üregház vonta magára a figyelmet, hol, valomit csak a fényezés, és finom izlés kívánhatott, azt bővségesen meg lehetett látni. A drága étkek és ritka italok, a legszebb rendtartással kintattak a Vendégeknek; s a musika kedveskedését felváltva a tetszetős készültek vételkedve gyönyörködtették. A város is jeles felírásokkal és kivilágosított köpekkel ragyogott, de minden épületek között kiváltképpen tündöklött a Sinagoga, melly előtt két magas piramisok, helyesen elrendelt lámpásokkal, mintegy magokra ragadták a nézők figyelmét; maga pedig a Sinagoga kívül belől, tetőtől fogva talpig, elmés felírásokkal, és kivilágosított csinos képekkel díszeskedett. Illy tündöklő fényességek, és kellemetes kivilágosítások az éjjelt napallá tették, és a szépségben gyönyörködő elméket különbféleségeikkel felváltva úgy el ragadták, hogy azokkal eltelni nem győztek. Mind ezen fényes-

kedéseknek nagy díszére szolgált az, hogy mindenütt a' legszebb rendtartás uralkodott, és minden útszákon, 's minden helyeken a' legnagyobb felvigyázás szembe-tünő volt. — Más nap folytattatott a' közgyűlés, melly után Méltós. és Fő Tiszt. Wurum Jó'sef Püspök Úr, igen nagy számú Vendégeket gazdag ebéddel fogadott, estre pedig maga Nagy Mélt. Gróf Zichy Ferencz Úr, fényes és gazdag készületű bált adott, melly tetézte azon közörvendezésnek nagy voltát, mellyel a' Nagy Mélt. Fő Ispán Úrnak, és az őtet béavató Nagy Mélt. Gróf Cziráky Antal Úr Ó Excellentiájának jelenléte, és bánulásra méltó nyájas társalkodása az egész Vármegye Nemességének szívét kedvesen eltöltötte, és azon óhajásra fakasztotta, hogy: Vajha az isteni Gondviselés Hazánknak javára, 's Nemzetünk' ditsőségére az ilyen nagylelkű Hazafiakat minél tovább szerentesen éltesse!!

Nemes Arad Vármegyében Ternova és Kurta-Kér Helységeknek Április 25, 26, és 27-kén Felsőcséreg Királyi Adomány Levél mellett birtokába beiktattatott Nagy Méltóságú Báró Stipsics Jó'sef Úr, Ó Cs. K. Felsőcséreg belső Titkos Tanácsosa, a' Császári Kir. Udvari Hadi Tanácsnak Vico-Praesese, Sz. István Király Rendének közép Keresztese, Mária Theresia Rendének Vitéze, és Sz. Januarius Szicziaili Királyi Rendnek, úgy a' Prusszus veres Sas Rendnek, és a' Leopold Austriai Császári Rendnek Vitéze. Ezen beiktatáson Királyi beiktató ember volt Mélt. Báró Soborsini Forray András Úr, Cs. K. Kamarás, és Nemes Krassó Vármegyének Adminisztrátora. A' Csanádi Nemes Káptalan részéről pedig, mint Káptalanbeli bizonyság, Fő Tisztel. Török Antal Lector Úr. A' szomszéd nagy környékekből és Ns. Vármegyéből számos Úri Vendégek jelentek

meg, kik előtt legelőször is a' Báróságról szóló Királyi Levél, azután az említett jószágokról szóló Adomány Levél, és végre a' Statutióra megbízó Királyi Levél olvastatott fel. — Mellynél fogva Tekintetes Pállya Pál Fiskális Úr, mint Ó Exc.jának képét viselő személy, a' jószágok birtokába bevezettetett. Olly nagy érdemű Hazafinak, és derék Vitéznek méltó megjutalmaztatása közörvendezést gerjesztett, mellyet különösen nevelt azon megemlékezés, hogy Ó Exc.ja éppen ezen nap teltébe Katonaságának 50-dik esztendejét. Illy kedves érzésekkel eltelve, a' főbb és közép rendű Vendégek száznál többben 5 asztalnál díszesen megvendégeltettek; a' szomszéd Helységbeli Bírák és Lakosok pedig külön jól tartattak. A' helybeli Lakosok számára egy állásra tett hordóból az alatt lévő kádba szüntelen folyt a' jó Magyarati, vagy Pankotai bor, azon kívül pedig egy tulok megsütetett. Illy közöröm között a' Királyi ember Méltóságos Báró Forray András Úr, először is Ó Császári Királyi Felsőcséregnek, mint az érdemket megjutalmazó kegyes Főjedelemnek egészségéért ivott, azután pedig Felsőcséreg Aszszonyunkért, a' Korona Örökösért, a' Nándor Ispányért, és az egész Felsőcséreg Austriai Házáért a' poharat elköszöntötte, nem mulatván el Hazánk boldogulásáért; a' Fő és Al-Ispányokért, és a' szomszéd 's jelen lévő Nemességért poharát felemelni. Illy vígan telt el mind a' három nap, melly Nagy Mélt. Báró Stipsics Nemzetségenek örök emlékezetet fog szerezni.

Nemes Beregh Vármegye Méltóságos Gr. Kis-Rhédei Rhédéy Lajos Úrnak, mint ezen Nemes Vármegyéhez kegyelmesen kineveztetett Adminisztrátorának köszöntésére 12 személyből álló Deputatiót küldött Pestre, mellynek Vezetője Méltóságos Báró Perényi Perény Sigmund Úr,

ugyan ezen Ns. Vármegyének Vico-Ispán-nya volt. A válogatott Uri személyekből álló Deputatiót a Meltóságos Administra-tor Ur nem csak különös kedvezéssel fo-gadta, hanem a Bálvány útszában lévő Uri Házánál gazdagon meg is vendégelte.

személyekből álló számos Vendégekkeligen fényesen megvendégelte.

H i r d e t é s.

Szombathelyen T. Ns. Vas Vármegyé-ben, Simonyi Mihály Úrnak Posztó Re-reskedése., minden Boltbéli hozzá tarto-zandosságal, ugy Sátor és egyéb Vásári eszközökkel f. 1825 Esztendői Augustus hó-nap 1-ső napján Licitatio által el fog adatni, melly napon és helyen, kinck meg vevő szándéka vagyon megjelenhet, — avagy Licitatio nélkül-is ha kinck kedve vagyon meg venni, frankirozott Levél által Ns és Nztes Vzló K ö n e z ő l Ferencz Szombat-helyi Belső Tanácsos és Massae Curátor mindenekről fogja tudósítani. — Töbnyire mind a' Ns. Vármegye Gyűlései és Tör-vény Székei ezen Városban tartatván, mind a' főbb Ország utak is, itt, öszvefolyván, és a' Bolt a' fő piacon leg nagyobb di-valba lévén, ezen nagy vidékü város kebe-lében, annak megvétele megálható Condi-tiok alatt méltán ajánltathatik.

Budán Május 9-dikén jelent meg Ne-mes Csanád Vármegyének 20 személyből álló Deputatiója Meltóságos Buzini Gróf Keglevics Gábor Úrnak, a' Nagy Meltóságú Magyar Királyi Helytartó Tanács Tanácsosának, mint ezen Nemes Vármeg-ye Adminisztrátorának tiszteletére, melly Meltóságos K á r á s z Miklós Úrnak a' M. Királyi Tábla Assessorának vezérlése alatt vitte végbe köszöntését. A' Meltóságos Gróf eránt való szemebetünő nagy bizodalom, viszont hajlandóságot gerjesztvén, Ő Nagy-sága is szivre ható magyar beszéddel kö-szönte meg a' Nemes Vármegyének hajlandóságát, és az egész Deputatiót az nap a' Dicasteriumok tagjaiból, és más főbb

A Magyar Kurír' Tisztelt Olvasójához.

A' múlt kedden nem mehetett-el ezen Ujság, mert a' nyomtató nem készül-hetett-el velle. De más ujságok se' jöttek itt ki a' Pünkösdi nagy innepen. E' tehát még megengedhető, de nagyobbak vannak még, a' miket jelentenünk-kell.

A' mai napon túl ezen Félesztendőnek végéig még négy hetek vagynak hát-ra. Ezen 4 hetek alatt csak négyszer indulhat-meg Bécsből a' Magyar Kurír, minden-kor másfélárkussal, mint ma. De ezen fogyatkozást csak a' következő négy kedd na-pokon kell szenvednünk. Julius' 1-ső napján kezdvén azon-túl minden a' maga rendén fog menni.

De hát mi okozza ezen fogyatkozást? így szolhatnak a' Tisztelt Olvasók. Hogy rövideden feleljünk, csak azt mondhatjuk: Hogy a' folyó félesztendőben úgy megterhellődött ezen Ujság olyan olvasókkal, kik ennek költségét nevelték, de kön-nyebbitésére egy krajczárt se' fordítottak, hogy csak elhültünk rajta, mikor a' sze-mönk felnyilt. A' hely kevés lévén, most bővebben lá nem magyarázhatjuk magunkat. Az elmaradandó négyszer fél-fél árkusokat a' jövő Félesztendőben kifogjuk pótolni. Nemes indulatú Olvasójink megbótsátnak ezen hibánkért, mint már 1786-tól fogva, miólta ezen Ujság fenn áll, sokszor megbótsáttak.

Kérünk mindeneket, hogy beállandó Juniusnak lefolyta alatt rendeléseiket megtenni el ne mulassák, mivelhogy azon napon-túl általjában, vévén ujságot éppen

csak azoknak küldhetünk, a kik bennünket addig telyesen bizonyossá tesznek a felől, hogy a 14 forintok Váltóban vagy 5 f. 36 kr. ezüstben meg fognak érkezni. Nem azt kívánjuk, hogy Jul. 1-ső napjáig a kész pénz felérkezzék, csak azt, hogy akkor mindjárt eleintén meghatározhassuk, hogy a nyomtatandó ujságok' számával mennyire bártorkodhatunk kibotsátkozni. Ebbe' áll a' mi bajunk egészszen, hogy ha eleintén sokat nyomtattatunk és sokat stempeleztetünk, 's az után nem érkeznek Olvasóink annyi számmal, mint a' mennyihez számot tartottunk, így, tett költségünk nagy részint elvész.

Talám megnyerhetjük a' Tekintetes Postamester Uraktól azt, hogy minekelötte pénzt küldenének, írának meg, hogy már addig kik tették nállok valóságos rendelést, és még kiket várnak. Ezen előre való jelentés által nagy segedelmünkre lennének. A' pénzt azután egyszerre küldhetnék-fel az első két vagy három hetek alatt.

A' T. Postamester Urak ne számlálják magokat azon Olvasók között, a' kik nem fizetvén, nem akarnánk nekik fáradságaikért ujságot küldeni. Sőt jó szívvél ajánljuk nekik ezen esekélyességgel való szolgálatunkat; csak arra kívánjuk figyelmetessé tenni mindnyájokat, hogy sok olly postahivatalokra, a' hova régebben 10 's több darab ujság járt, most alig jár 3—4—5 darab. Már ezek igasságtalanságot kívánnának, ha egy ujságot várnának érette a' nélkül, hogy azon 10 V. Cz. forintokat megfizessék érette, a' mellyet az Ujságíró a' postán való elküldésért 's a' Stempelezésért mindenkor előre megfizetni tartozik.

Ugy kell ezen Ujság' dolgát felvenni, hogy ez magában nem olly sokba kerül, hogy ingyen is ne lehetne küldeni sokaknak, a' kik eránt egy 's más Oligatzióval tartozunk: de az által tételődne nagyon drágává, ha sok olly Olvasóink lennének, mint eddig valósággal voltak, a' kikért magunknak kellene 10 forintot fizetni, a' melly olly szorosan megkívántatik, hogy a' nélkül az ujság egy nyomot se mozdulhat.

A' száma a' nemfizető Olvasóknak, ámbár most se' több mint régen volt, azért tetszik most nagyobbnak, hogy akkor sok volt a' valóságos fizetőinek a' száma; most ezek megkevesedtek, 's amazok akkorak tetszenek.

Utoljára arra kérünk mindeneket, kik a' M. Kurírhoz írnak, hogy leveleiket így útasítsák:

An die K. K. Ober Hof-Post Zeituns - Expedition
Pro Magyar Kurír
in Wien.

A' kik ezen Ujságért Bécsben fizetnek, vagy fizettetnek példának okáért Ágens 's Kereskedő Urak, vagy egyéb akár mi ismerősseik által, azt mostantol fogvást csak azon nyomtató mívhelyben tehetik-le, a' melly mindenkor fel van ezen ujságnak végén, Felső parantsolat szerént, jegyezve. Ott, nyomtatott Quietantia mellett adhatják által a' pénzt.

Kötelességemet gondolom, hogy telyesítem, ha az Özvegy Decsyné aszszony-ság' nevében arra is réa emlékeztetem röviden az ő Férje' még életben lévő régi be-tsülőjít, és soki féle tudományos érdemeinek megismerőjít, hogy a' mikor ők a' M. Kurírnak pártját fogják, akkor neki és még két nevendék árvájának is segedelmet nyujtanak.